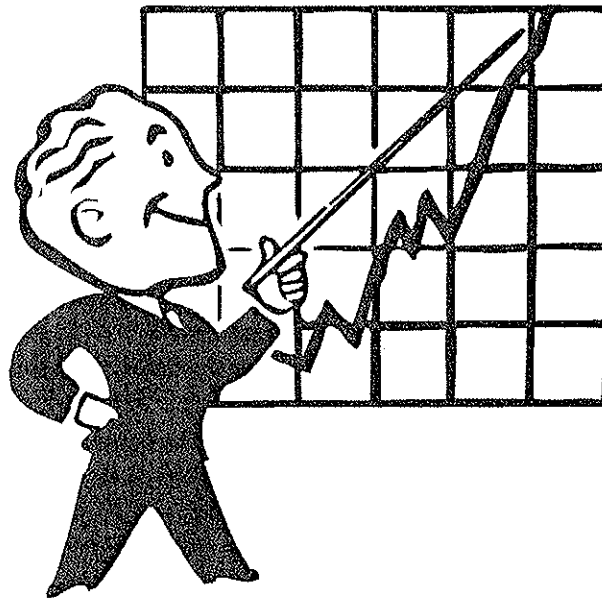

Godkänt av stadsfullmäktige 203 2003

Nr 33

BILAGA	
Sid	Nr 1/895-02
Sid	Nr 1/228

ALLMÄNNA PRINCIPER FÖR PLACERINGSVERKSAMHETEN

NYKÄRLEBY STAD
MARS 2003

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sida
1. ALLMÄNT	1
2. PLACERINGAR SOM STÖDER KOMMUNENS VERKSAMHET	1
2.1. Placeringsobjekt	1
2.2. Avkastningskrav	1
2.3. Riskhantering	2
2.4. Beslutsfattande vid en placering som stöder kommunens verksamhet	2
3. PLACERING AV KASSAMEDEL	2
3.1. Medel Som placeras och placeringsinstrument	2
3.2. Avkastningskrav vid placering av kassaöverskott	3
3.3. Identifiering av placeringsrisker	3
3.4. Hur skydda sig mot placeringsrisker	3
3.5. Beslutsfattande vid placering av kassamedel	4
3.6. Överföring av behörighet	4
4. UPPDRAGSAVTAL FÖR PLACERING AV KASSAMEDEL	5

ALLMÄNNA PRINCIPER FÖR PLACERINGSVERKSAMHETEN

1. ALLMÄNT

Genom ändring av kommunallagen (81/2002, 13 §) ökades fullmäktiges uppgifter till att även omfatta beslut om grunderna för placeringsverksamheten. Lagändringen trädde i kraft 1.3.2002.

I motiveringarna till lagen indelas kommunens placeringsverksamhet i sådan *placeringsverksamhet som stöder kommunens verksamhet* och *sådan som hänför sig till placering av kassamedel*. Kommunen kan dessutom inneha donerat kapital som är avsett för kommunens verksamhet men där man följer samma principer som vid placering av kassamedel.

Lagändringen poängterar fullmäktiges roll som beslutsfattare i placeringsfrågor. **Fullmäktige bör ta ställning till såväl överföring av behörigheten som grunderna för placeringen av kassamedel.**

Utgångspunkten för kommunens placeringsverksamhet är att den skall vara ekonomiskt lönsam. Minimikravet kan anses vara att bibehålla placeringens realvärde. Placeringsverksamheten skall skötas så, att kommunens betalningsberedskap och soliditet garanteras.

2. PLACERINGAR SOM STÖDER KOMMUNENS VERKSAMHET

Med placeringar som stöder kommunens verksamhet avses sådana placeringar med vilka man befrämjar uppnående av kommunens verksamhetsmål, tex. ordnande av serviceproduktionen, förändring av näringsstrukturen eller tryggnad av sysselsättningen inom kommunens område.

2.1. Placeringsobjekt

Kommunen kan ge direkt stöd för sådan företagsverksamhet som stöder kommunens egen verksamhet. Som övrigt företagsstöd har i rättspraxis godkänts bl.a. befrämjande av sysselsättningen och tryggnaden av företagsverksamhet på landsbygden.

En placering som stöder kommunens verksamhet utgörs av lån samt aktie och andelskapitalplaceringar i avsikt att finansiera andra samfunds investeringar. Driftskapitalplaceringar borde en kommun göra endast i undantagsfall och då endast kortfristig. Sådana kan vara antingen skuldebrevslån eller kapitallån.

2.2. Avkastningskrav

Det är inte möjligt att definiera allmänna avkastningskrav för en placering som stöder kommunens verksamhet. Avkastningskravet definieras vanligtvis särskilt för varje placering. Avkastningskravet vid utlåning kan bindas till genomsnittliga avkastningen för motsvarande instrument på finansieringsmarknaden, medelräntan för upptagna lån eller till en ränta som

definieras i avtal eller lag. Placeringen kan också utgöras av ett räntefritt lån eller ett kapitallån i ett samfund som enligt sina stadgar inte utdelar dividend eller verkställer annan vinstutdelning.

2.3. Riskhantering

En placering som stöder kommunens verksamhet förutsätter riskkartläggning av den bransch, det samfund eller det projekt som placeringen gäller. En bedömning av branschrisken grundar sig på bokslutsanalyser av placeringsobjektet, ur bokslutet härledda nyckeltal samt på bedömningar om utvecklingstrender inom den aktuella branschen.

Kommunen skyddar sig mot kapitalrisker genom att kräva bankgarantier eller annan likvid säkerhet.

En form av indirekt skydd är att kommunen skaffar sig beslutsmajoritet i det samfund som är föremål för placeringen. Fullmäktige har med stöd av koncerndirektiven möjlighet att ge permanenta anvisningar i frågor som rör större investeringar, avyttra egendom, genomföra ägararrangemang, intecknar egendom eller ge annan säkerhet, eller verkställer andra åtgärder som i väsentlig grad inverkar på samfundets verksamhetsbetingelser.

2.4. Beslutsfattande vid en placering som stöder kommunens verksamhet

Fullmäktige beslutar om en placering som stöder kommunens verksamhet genom att i budgeten bevilja anslag för ett lån eller en aktie- eller andelskapitalplacering. Fullmäktige kan för en sådan placering också anvisa ett allmänt anslag och ge kommunstyrelsen eller ett annat organ rätt att besluta om fördelningen i detalj. Överföringen bestäms i stadga eller instruktion.

3. PLACERING AV KASSAMEDEL

3.1. Medel som placeras och placeringsinstrument

De medel som kan placeras utgörs av värdepapper, kassamedel eller bankdepositioner. Kassamedlen uppdelas i medel som behövs för betalningsrörelsen och i kassaöverskott. De kassamedel som behövs för betalningsrörelsen utgörs av medlen på brukskontona samt kontanta medel. Med kassaöverskott avses de medel som vid en given tidpunkt inte behövs för att upprätthålla likviditeten.

Kortfristiga kassaöverskott är placeringar med en löptid på högst ett år, vilkas uppgift är att i första hand garantera betalningsberedskapen men ge en bättre avkastning än brukskonton ger. **Kortfristiga placeringsinstrument** är bl.a. tidsbundna bank- och valutadepositioner, penningmarknadsskuldebrev, statens skuldförbindelser, penninginstitutens placeringsbevis, kommun- och företagscertifikat, notariatplaceringar samt korräntefondandelar.

Långfristiga kassaöverskott är placeringar med en löptid på över ett år. Långfristiga placeringsinstrument är masskuldebrevslån, aktieindexlån, aktieindexandelar, försäkringsbolagens kapitalavtal och placeringsavtal.

3.2. Avkastningskrav vid placering av kassaöverskott

Som avkastning för kortfristiga ränteplaceringar kan uppställas en räntenivå som motsvarar den korta euribor-räntan. Som avkastningsmål för långfristiga ränteplaceringar kan uppställas en nivå som motsvarar referensräntan för marknadsnoterade långfristiga lån eller minst medelräntenivån på kommunens upptagna långfristiga lån.

Det är skäl att framhäva att aktieplaceringar (i de fall sådana förekommer), på grund av osäkerheten i deras avkastning, inte är lämpade för placering av ett kassaöverskott som beror på skattefinansieringen eller verksamhetsinkomster. Å andra sidan skall finansieringen av verksamhetsutgifterna inte basera sig på avkastningen på aktier.

3.3. Identifiering av placeringsrisker

De risker som är förknippade med placering av kassamedel kan indelas i likviditets-, kredit- och marknadsrisker.

Likviditetsrisker

Med likviditetsrisk avses risken för att kommunens finansieringsflöde inte täcker det omedelbara penningbehovet. En realisering av risken innebär risk för betalningsoförmåga, som i sin tur medför utgifter och förluster i form av tilläggs- och dröjsmålsräntor, förluster på grund av tvångsrealisering av egendom eller i form av försämring av kreditvärdigheten.

Kredit- och motpartsrisk

Kreditrisk innebär att kommunen inte får tillbaka det placerade avtalsenliga kapitalet eller räntan på det. Placeraren beaktar kreditrisken i sitt avkastningskrav på placeringen.

Marknadsrisk

Marknadsriskerna utgörs av **ränterisk**, **valutarisk** samt **aktieplaceringarnas prisrisk**. Med en placerings ränterisk avses den osäkerhet som en ränteändring medför för placeringens värde eller avkastning. Om kommunen placerar kassaöverskott på aktiemarknaden, antingen som direkta aktieplaceringar eller genom placering i aktiefondandelar, bör den identifiera aktieplaceringens prisrisk. Förändringarna kan vara stora. Valutarisken hänför sig till en placering i en annan valuta än dess egna intäkter och kostnader är i. Vid exempelvis en placering i dollar innebär en försämring av valutakursen gentemot euron att avkastningen räknat i euro minskar.

3.4. Hur skydda sig mot placeringsrisker

Placeringsrisker kan minskas genom spridning av placeringarna. En spridning ger dock inte totalt skydd mot negativa risker. Vid en spridning av en placeringsportfölj definieras maximi- och minimiandelar för de variabler för vilkas del man antar att en spridning minskar riskerna. *Spridningen kan göras t.ex. genom uppdelning på olika branscher, olika instrument, tidsbundenhet, kortfristigt vs. långfristigt, fasta vs. rörliga räntor, euroområdet*

vs. övriga världen. En minskning av risken till en acceptabel nivå kan förutsätta en användning av flera spridningskriterier.

3.5. Beslutsfattande vid placering av kassamedel

Lagstiftarens avsikt är att fullmäktige tar ställning till grunderna för kassamedlens placering, och inte enbart till överföring av behörigheten.

Riskgränserna kan definieras på olika sätt. **I en kommun där kassaöverskott uppstår bara tillfälligt eller för kortare perioder är det motiverat att göra endast korta tidsbundna eller omsättningsbara räntebundna placeringar.** Alternativt kan en kommun ha kassaöverskott att placera för längre perioder. Om man i alla fall vill undvika prisrisker utesluter man börsaktier och aktiefonder ur placeringsverksamheten. Placeringsobjekt som kunde komma på fråga skulle vara statens skuldförbindelse, kommun-, bank- eller företagscertifikat, masskuldebrevslån, kapitaliseringsavtal, andel i räntefond eller en tidsbunden deposition där emitterare eller gäldenär är staten, en kommun eller penning- eller försäkringsinrättning eller företag eller annat samfund vars rating är AAA-BBB.

En kommun kan också ha ett kassaöverskott som kommunen i fråga beslutat bevara eller som kommunen förbundit sig att förvara för en längre tid eller permanent. Kassaöverskottet har kunnat uppstå exempelvis via försäljning av anläggningstillgångar eller som donation. I fråga om dylika kassaöverskott kunde kommunen ta en större prisrisk i syfte att möjliggöra en bättre avkastning under förutsättning att inte donationsvillkoren utgör ett hinder. Kassaöverskottet kunde i dylika fall placeras i t.ex aktie- eller blandfondandelar upp till ett visst belopp eller upp till en viss andel.

Fullmäktige borde besluta om hur stort belopp av kassaöverskottet som kan överföras på långfristiga placeringar. Fullmäktige kan också besluta om en permanent övre gräns för hur mycket av kassaöverskottet som kan bindas för en längre tid än ett år. Efter det kan fullmäktige i stadga eller instruktion överföra behörigheten till kommunstyrelsen eller annat organ att fatta placeringsbeslut inom ramen för den övre gränsen.

Enligt motiveringarna till 13 § 2 mom. Kommunallagen skall fullmäktige även besluta om principerna för spridning av placeringarna. **Det här skulle innebära ett principbeslut över målsättningen med fördelningen så att fullmäktige skulle definiera minimi- och/eller maximandelar för de variablers del där en spridning i väsentlig grad kunde minska riskerna.** En minskning av riskerna till en acceptabel nivå kan förutsätta att flera olika spridningskriterier används. Beroende på fullmäktiges beslut kunde styrelsen fatta beslut om en mera detaljerad allokering inom ramen för fullmäktiges beslut.

3.6. Överföring av behörighet

Fullmäktige kan överföra behörigheten i fråga om en enskild placering till kommunstyrelsen eller till en tjänsteinnehavare som ansvarar för placeringsverksamheten. Bestämmelserna om överföring ingår i stadga eller instruktion.

Till kommunstyrelsens behörighet kunde hör att:

- godkänna den årliga placeringsplanen och strategin som omfattar en mera detaljerad spridning inom ramen för de maximi- och minimigränser fullmäktige uppställt
- besluta om avkastningsmålen för placeringarna av kassamedel
- definiera inom vilka risknivågränser kommunens placeringsverksamhet kan förverkligas
- besluta om sådana enskilda placeringar där den definierade risknivån är hög
- besluta om större långfristiga placeringar
- ingå avtal om köp av tjänster för skötsel av placeringstillgångarna
- ge direktiv åt de organ eller tjänsteinnehavare till vilka har överförts behörighet i placeringsfrågor

Till tjänsteinnehavares behörighet kunde höra att:

- besluta om långsiktiga placeringar av sedvanlig storlek
- besluta om placeringar vilkas risknivå inte är hög
- besluta om kortfristiga placeringar inom ramen för givna gränser

4. UPPDRAGSAVTAL FÖR PLACERING AV KASSAMEDEL

Kommunen kan om man så vill använda en utomstående värdepappersförvaltare som hjälp vid placering av kassamedel. Uppdragsavtalet kan omfatta hela placeringsportföljen eller bara en del av den. Det är möjligt att ingå ett konsulterande uppdragsavtal där förvaltaren ger kommunen placeringsråd medan de egentliga placeringsbesluten fattas i kommunen.

En överföring av skötseln av kassamedlen till en värdepappersförvaltare på basis av ett uppdragsavtal inverkar inte på tillämpningen av bestämmelserna om grunderna för placeringsverksamheten eller överföring av behörigheten i placeringsfrågor. Utgångspunkten är att fullmäktige överför behörigheten att ingå uppdragsavtal till kommunstyrelsen som i sin tur överför befogenheterna till värdepappersförvaltaren.

